

Meeste problemen getackeld bij

Tulpenbroeier en zomerbloementeler Wim Reus uit Hoogkarspel oogste deze week de laatste lisianthus uit waterbakken. De teelt verliep veel beter dan vorig jaar en Reus heeft er alle vertrouwen in dat hij resterende problemen ook nog overwint. Lisianthus op water is niet alleen een mogelijkheid voor broeiers om hun kas en materiaal in de zomer te benutten. Het is tevens een goed alternatief voor jaarronde teelt van lisianthus in de grond, waar een uitvalspercentage van 15% heel gewoon is.

Marga van der Meer
mvandermeer@hortipoint.nl

Wim Reus experimenteert met waterteelt op de grond, maar gelooft in de toekomst van rolcontainers voor zowel tulp als lisianthus.

Sinds de proeftuin in Zwaagdijk samen met Vegmo Plant Rijsenhout proeven doet met zomerbloemen op water, heeft Wim Reus van de Firma L. Reus in Hoogkarspel de ontwikkelingen met belangstelling gevolgd. Hij was er als eerste bij om een en ander in praktijk te brengen. De tulpenbroeier, goed voor 4 miljoen tulpen per jaar, teelde in de zomer al lisianthus in de kasgrond. Ervaring met het gewas had hij dus en de problemen die lisianthus heeft bij een teelt in de grond waren hem niet onbekend. Omdat Reus toch al de overschakeling van tulpen van potgrond naar water overwoog - inmiddels teelt hij 50% op water - leek het hem een goed idee om meteen de teelt van lisianthus aan te pakken.

Aangepaste bemesting

De Westfriese broeier maakt gebruik van de zogenoemde prikbak van Bulbfust en zet deze voor de zomerbloementeelt gewoon op

de kasgrond. Er liggen druppelsslagen overheen, waarmee hij de bakken vol zet met ongeveer 7 l water, en waarmee hij het niveau op peil houdt. Het water komt uit het bassin en is deze zomer aangevuld met slootwater. Leidingwater wordt vanwege de ophoping van Natrium ontraden. De pH en EC worden continu gemeten. Uit de A- en B-bak wordt naar behoefte bijgemest.

Vorig jaar teelde Reus het ras Kyoto, twee setten van elk 7.000 plantjes, dat in de grondteelt vanwege de lengtegroei wordt gebruikt voor een voorjaars- en herfstteelt. Achteraf, zo stelt Reus, is deze cultivareigenschap bij een teelt op water niet zo van belang. Je kunt genoeg lengte maken door een aangepaste bemesting. Belangrijker is uniforme groei. Dit jaar heeft Reus Malibu gehad, wit en rood. De kas is eenmaal vol gezet, half juni, met 4.500 plantjes. Deze zijn op de plantlijn in de broeibakken geplant. „Alles op werkhoopte, ideaal”, aldus de broeier.

Een probleem vorig jaar was de grote

wortelpruik. Reus: „De wortels groeiden behoorlijk in elkaar, zodat je bij het optrekken ook andere meetrok. Door de bemesting aan te passen, hebben we de wortelontwikkeling weten te beperken en is het meetrokken veel minder geworden.” Het probleem is volgens Reus helemaal overwonnen als de rassen uniform in bloei komen. Dan zou hij de eerste 5% wat rijper laten worden en vervolgens 90% in een keer trekken. Dat de laatste 10% achterblijft, is door de eenmalige oogst volgens de teler al teruggewonnen. Dit oogsten gebeurt bij de teelt in containers en intern transport, zoals in de tulpenbroeierij gewoonte wordt, in de zogenoemde plukhal. Overigens moet voor een dergelijke teeltwijze nog wel het juiste steunmateriaal worden uitgevonden.

Het gebruik van afdekplaten om het meetrokken te voorkomen is volgens Reus vanwege de meerkosten geen optie. Een plaatje tempex kost een gulden en het is nog de vraag hoe lang je het kunt gebruiken. Het

De wortelontwikkeling is met aangepaste bemesting te beperken.

lisianthus op water

De proef met afdek-
materiaal op Proef-
tuin Zwaagdijk is op
28 september te be-
zichtigen.

Foto's: Marga van der Meer

veel goedkopere karton lost op in water. Bovendien moeten de bloemen dan worden gesneden en dat gaat aanzienlijk meer tijd kosten.

Volgens Tonnie de Beier van leverancier Vegmo zou het gewas uniformer zijn, als het uitgangsmateriaal homogener was geweest. Dat dit niet het geval was, kwam volgens hem door problemen met de machine die de lijnpluggen maakt. De Beier: „Die waren niet van constante kwaliteit, maar dat probleem is nu verholpen.” Vanaf volgend jaar gaat de plantenkweker voor de waterbroei ook grotere pluggen leveren. Deze kunnen strakker tussen de pennen van de broeibak worden geklemd. Hierdoor wordt voorkomen dat scheefgezakte planten weer recht moeten groeien. De planten worden hierdoor wel duurder, maar dat is volgens Reus geen probleem als het ook waarmaakt wat het belooft.

Schone teelt

Over de teelt van Malibu dit jaar is Reus dik tevreden. Het enige minpuntje is het relatief hoge percentage slappe planten. Over de oorzaak verschillen de plantenkweker en de teler nog van mening, maar het feit dat Reus in het begin meerdere keren waterstofpe-

roxide heeft ingezet om de algengroei tegen te gaan, kan een rol hebben gespeeld. Volgens De Beier heeft dit geleid tot wortelbeschadiging, te zien aan vergeling van het gewas. Omdat de beschadigingen tevens invalspoorten zijn voor schimmelziekten, zijn uit voorzorg fungiciden ingezet. Dit is wat Reus absoluut niet wil. „Het moet in principe een schone teelt zijn, dan kan het water aan het einde van de teelt ook weer geloosd worden.” De Beier is hierover niet pessimistisch. „Op de proeftuin en bij andere telers hebben we het ook zonder fungiciden kunnen stellen.” De algengroei is dan iets waar telers mee moeten leren leven. Volgens Reus is het wel nadelig bij de start van de teelt, waar het voor wat vertraging zorgt, maar groeit het gewas er later overheen. Aan het eind zou dan geen verschil bestaan tussen de teelt op water met of zonder algen.

Kosten

De teeltkosten zijn volgens Reus niet anders dan bij een teelt in de grond. Vooropgesteld dat hij de kisten, de plantlijn en de kas al in huis heeft. Hij meent dat de teelt op water bij telers die jaarrond lisianthus telen ook goed uit kan werken. „Ze moeten dan nog wel in materiaal investeren,

maar dat kunnen ze wegstrepen tegen de kosten voor stomen, grondbehandelingen en de jaarlijkse uitval.” Vergeleken met de grondteelt is eigenlijk alleen de bemesting aangepast.

Klimaatregeling en teeltmaatregelen zijn hetzelfde gebleven. Wel is nog wat onderzoek nodig naar de cultivargeschiktheid voor diverse periodes en de bijbehorende plantdichtheid. Vorig jaar had Reus 24 planten Kyoto op een kist staan, dat was achteraf te veel. Nu heeft hij er twintig, de plantdichtheid is daarmee hetzelfde als bij een teelt in de grond.

Extra aanvoer

Dat meer tulpenbroeiers een teelt zomerbloemen op water gaan doen, is niet tegen te houden. Reus: „Iedereen kijkt naar iedereen. En als er een mogelijkheid is om de kas langer dan die vier maanden te gebruiken, zullen telers dat ook doen. Bovendien houd je het personeel aan de gang.” De meeste Westfriese kwekers/broeiers zullen echter de periode van half juni tot half augustus midden, in die tijd hebben ze het te druk met de verwerking van de bollenoogst uit eigen kwekerij. Wel geschikt is de periode vanaf half maart tot half juni en na half augustus totdat de eerste tulpen er weer aankomen. Reus hoopt dat een gewas als lisianthus, dat in de top tien staat, de extra aanvoer wel kan hebben. „Wat wij broeiers dan extra leveren is niet bedreigend. Bovendien kunnen er, nu steeds meer bloemen via bemiddeling worden afgezet, ook acties mee worden gevoerd.”

Behalve voor lisianthus is er ook voor celosia een goede handleiding ontwikkeld voor de teelt op water. Dit is echter een klein product. Andere bloemen waar vorderingen mee zijn gemaakt in de praktijk en/of in het onderzoek zijn matricaria en trachelium. Op 28 september houdt proeftuin Zwaagdijk weer een open dag, waarop de diverse proeven zijn te bezichtigen.

De teelt van de diverse zomerbloemen op water steeg vorig jaar van 300.000 tot 400.000 stuks naar 1,7 tot 1,8 miljoen. Tonnie de Beier van Vegmo verwacht voor volgend jaar opnieuw forse uitbreiding. De Beier: „Veel broeiers die nu een set doen, doen er volgend jaar meer. Ook schijnt er nu serieuze belangstelling te zijn van jaarrondtelers. Na de open dag weet ik meer. In principe kunnen voor de eerste set lisianthus tot begin januari planten worden besteld en voor celosia tot zes weken voordat er geplant wordt.” ■